

Årsberetning for 2018 i HLU. Den skriftlige

København den 3. maj 2019

Årsberetning for HAVE- og LANDSKABSUDVALGET 2018

1/2

Udvalget har i 2018 arbejdet med fredning af selvstændige landskabsarkitektoniske værker og fredning af omgivelser og haver til fredede bygninger. Sideløbende med disse projekter har vi arbejdet med projektet Betydningsfulde Haver, og løbende har vi haft kontakt til medlemmer og lokalforeninger, som vi bistår med gode råd og høringssvar, når det er nødvendigt.

Den 12. marts 2018 netop på 100årsdagen for stiftelsen af vores bygningsfredningslov, blev Frederiksberg Allé fredet som et selvstændigt landskabsarkitektonisk værk. Fredningsforslaget blev indsendt i slutningen af 2015.

Et andet af vores projekter er Sonja Polls have i Holte. Fredningsforslaget blev sidst i 2017 indsendt til Slots- og Kulturstyrelsen med henblik på bygningsfredning som en helhed, men med størst vægt på haven. Det har endnu ikke været forelagt Det særlige Bygningssyn.

Havens arkitektur er af en helt særlig karakter, og samspillet mellem hus og have er unik. Hus og have indgår i en sjælden fin symbiose, og haven er et selvstændigt værk, der er skabt til huset og grunden. Huset er et bedre byggeskiks-hus fra 1932, og fredningsforslaget omfatter både hus og have.

Til Sonjas hus på Kastanievej 16 i Holte tegnede havearkitekt C. Th. Sørensen i 1970 en have til sin datter Sonja Poll. Tegningen var en gave til datteren, og haven er et af C. Th. Sørensens seneste hovedværker.

Udvalget har i løbet af 2015-16 indsendt fredningsforslag til 2 andre selvstændige landskabsarkitektoniske værker: **Hellerup Strandpark og Historisk-Botanisk Have i Vordingborg**. Endnu er ingen af disse værker blevet fredet, men vi er stadig optimistiske.

Vores samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening i 2014 om naturfredning af Assistens Kirkegård i København er efter flere års diskussion med Københavns Kommune nået en status, hvor en udviklingsplan for hele kirkegården er udført. Sammen med andre interesseforeninger deltog vi i et møde, hvor udviklings- og plejeplanen blev forelagt og godkendt. Vores indsats har ikke været forgæves her.

Udvalgets projekt med Betydningsfulde Haver blev i temanummer i By og Land, juni 2018 nr.119 beskrevet og illustreret med fotos og eksempler.

Temanummeret behandler klassificering og kategorisering af anlæggene samt hvad det egentlig er, der kan gøre en have eller en park betydningsfuld.

Der findes mange haver, parker og andre grønne områder, som er betydningsfulde i kraft af deres arkitektur, kulturhistorie, særlige struktur, plantesammensætning, natur og beliggenhed eller andre værdifulde egenskaber, men som ikke helt opfylder de særlige kriterier, der skal til for at blive fredet. Disse anlæg er betydningsfulde for vores oplevelse af vores omgivelser, vores landskab og vores historie, derfor skal de præmieres og have betegnelsen BETYDNINGSFULD HAVE. De har brug for anderkendelse og beskyttelse.

Det vigtigste er, at det betydningsfulde anlæg får opmærksomhed, at der kommer fokus på, hvad det er, der er anlæggets væsentlige elementer, og der bliver udarbejdet en plejeplan for anlægget.

I år blev temaet belyst på et inspirationsmøde i Odense den 23. marts hvor der deltog ca. 50, både medlemmer og ikke medlemmer.

Udvalget udarbejdede i slutningen af 2018 et fredningsforslag for en udvidelse af omgivelserne til Kildeskovshallen i Gentofte Kommune.

Kildeskovshallen opførtes i to etaper fra 1966-72, med Jarl Heger og Karen og Ebbe Clemmensen som arkitekter, Chr. Ostenfeld & W. Jønson som ingeniør og Agnete Muusfeldt som landskabsarkitekt og var en

af de forholdsvis få opførte svømmehaller, der opførtes i de årtier og blev et bemærkelsesværdigt smukt og gennemtænkt eksempel på det gryende velfærdssamfund. Arkitekterne havde stor fascination af den sumpede grund med den tætte træbeplantning og de mange høje og slanke træstammer, og den efterfølgende landskabelige gennemførelse og bearbejdning af grunden var enestående i sin tid.

Det er Landsforeningens vurdering, at omgivelserne til Kildeskovshallen har de miljømæssige, kulturhistoriske og landskabsarkitektoniske værdier, der kan begrunde en udvidelse af den eksisterende bygningsfredning til at omfatte hele det areal, der afgrænses af villakvarteret mod vest, Adolfsvej mod nord, jernbaneterrænet mod øst og Kildegårdsstien mod syd og således bevare den landskabsarkitektoniske del af helheden.

Anlæggets bærende fredningsværdier er et resultat af det velgennemtænkte landskabsprojekt, som omslutter de fredede bygninger og skaber sammenhæng mellem ydre og indre. Bygninger og landskab udgør en ganske særlig helhed med udgangspunkt i den eksisterende natur på grunden i 1966. En natur som er bevaret og udviklet til i dag, og som repræsenterer en arkitektonisk kvalitet og sjældnen forståelse for stedets egenart.

De bærende fredningsværdier i omgivelserne ligger i de høje, frodige skovplantninger og de enkeltstående høje træer, de stedsegrønne taks, de chausséstensbelagte pladser og stier, de markante kampestensgærder og den høje mur mod vest samt det lave skilt mod Adolfsvej.

Fredningsforslaget er i høring indtil den 19. juni 2019.

Det skal kort nævnes, at vi i 2018 begyndte udarbejdelsen af tre andre fredningsforslag, Poppelalleen i Aabenraa og Trinitatis Kirkeplads i Kbh. som begge er indsendt i år. Fredningsforslaget til Aarhus Universitet udføres i samarbejde med Frednings- og bevaringsudvalget og Udvalget for nyere tids arkitektur og er endnu undervejs.

I august foretog udvalget en inspirationstur til Sønderjylland. Vi besøgte Fredericias Vold og blev vist rundt af kompetente folk. På Baldersbæk, det særprægede eksempel på en "københavnplantage" som plantagerne på den jyske hede blev kaldt, fik vi en grundig rundvisning i parken og en god fortælling om stedets kulturhistorie af museumsinspektør Holger Grumme Nielsen, som også fortsatte som vores guide på Tirpitz Museet i Blåvand på Skallingen. Ribe blev vort overnatningssted med besigtigelse af Ribe Domkirkeplads og byen som helhed. Dagen sluttede i Aabenraa ved Postholdergården med den fredede have, og vores kontakt, landskabsarkitekt Niels Junggreen Have, som viste os rundt i byen, og vi sluttede ved den store poppelalle som blev tegnet af haveark. professor. C. Th. Sørensen i 1950'erne. Et unikt og betydningsfuldt værk som vi efterfølgende bestemte var værdigt til at frede som et selvstændigt landskabsarkitektonisk værk.

Alt i alt en indholdsrig og interessant afslutning på et godt arbejdsår.

På Have- og Landskabsudvalgets vegne

Kirsten Lund-Andersen

